جەتىندە "ۇش رەت شىعاتۇن

تارافىستان ورتالىق كەڭەس كاميتەتى مەن ابالىقورىك ب. كاميتەتىنىڭ كازىتى

ەڭبەكشى قازاق

Оренбург, Ред. газеты „ЭНБЕКШИ КАЗАК"

باسقارما: ورىنبور، تىروييسكە كوشەسى، 40-ىنشى "اي، تەلەپون نومىرى 96-1

Энбекши Казак

Орган ЦИК и Крайкома Р. К. П. (б) Киргизии

1921 جىل 7 نوياردە شىعا باستادى

جەكە سانى 5 تيىن

گازەت باعاسى

"ۇش ايعا — 1 سوم 45 تيىن
التى ايعا — 2 » 90 »
"بىر جىلعا — 5 » 50 »

كەمى 10 داناداۋ بىرىگىپ الۋشى جۇمىسكەر، كاسىپ ۇيىمدارىنىڭ مۇشەلەرىنە 20 % كەستىلەدى.

جارناماۋلار باعاسى

1 ىنشى بەتتە بەتتىڭ جولى . . . . . 50 تيىن
باۋلا ارالىندا بولسا . . . . . 65 تيىن
سوڭعى بەتتە . . . . . 30 تيىن
جوعالعان دا كومەسكەر . . . . . 50 تيىن
تالىق كەمىمەر مەن كەڭەسىنىڭ 24 ىنشى جىلى 11 ىنشى اپىرەلىمەن 6-ىنشى ۇيىمدەگى شىعارىلعان قاۋلىسى بويىنشا جارناماۋلاردان 10 پروسەنت مالۋلە الىنادى.

جار "جوزىلىپ "ەڭبەكشىلەرى" بىرىككىلەر!

№ 321 — 1925 جىل اپىرەلدىڭ 24-ى، جۇما — № 321

بۇگۇنگى ساندا:

- ىدىستىڭ كەڭەس تۇرىندەسى.
- بۇلعارياداۋلىكىن واقىعا.
- قازاقستاننىڭ ۆ. كەڭەستەر تويى
- مۇعالىمدەرگە پەنسيە.
- سىيىز ۇنەمۇى.
- بيتالىيە پا شىشتىرى.

ۆ. ىنىشى كەڭەس تۇرىنىڭ قورىتىندىسى.

كوپتەن كۇتىلگەن ۆ. ىنشى كەڭەس توبى اق مىشىنە بولىپ "وتتى. توبىنىڭ ماجىلىسى اپىرەلدىڭ 13-ىنەن 20-ىنا دەيىن سوزىلدى.

توبتا قازاقستان رەسپۋبليكاسىنىڭ ىرىنداماسىنان باسقا مىنادايلار ماسەلەلەر قارالدى:

1) قالىپ ادارتۇ جۇمىسىنىڭ،
2) اقشا - سالىق جۇمىسى،
3) ساۋدا جۇمىسىمەن قامىراتىسىپ،
4) جەرسۇۋ ماسەلەلەرى.

قازاقستان جالپى كەڭەستەر وداعى مەن بىرگەسۋىستان قۇتقىلىپ تىنىشتىق ومىر كەشىرىپ كەلگەن قالىق ادارتۇ جۇمىسى "ىزدەنىستەرىنە تۇرعان ۆ. ىنشى زامانىنان بەرى مەكتەپتەگى قازاق جوعارى بۇرىنعى زامانىنان بەرىلگەن، تورلىق، زورلىق كورگەنىمىزگە شاريعاتىدا، نۇرىستىدا بەلگىلى. تاريحتىڭ بۇل تاڭىنىڭ كۇندەسىنە كەلىپ وتىرىپ تىرىلىگىدا وبالى جوق. "بىراق وتكەلىدى وبلاۋ مەن قايات كازىر ر كىنىڭدە قامىتا كەرىسىپ وتىرىپ كەرەك.

قازاقستاننىڭ كازىرگى وىسىپ كەلەگى الدى مەن قام قىلاتىن "ىسىنىڭ "بىرى: قالىق ادارتۇ جۇمىستارى وسى كۇنى قازاقستاندا قالىق ادارتۇ جۇمىستارى كۇنىمەن كۇنىگەلىگىنى، ىسىپ كەلە جاتقانى بارىسىزگە بەلگىلى.

"بىراق "بىردىڭ وقىۋ، بىلگەن ءىسىڭ ءۇقتاجىسىمىزعا قارالعانداي وسى كۇنگى ىلگەرى ىسىپ كەلە جاتقان ادەمىسىز تىم كەشىكتەۋ "جۇرىسىمىز تىم اقىرىن.

قالىق ادارتۇ جۇمىستارى بوگەۋ بولىپ تورعان كەمشىلىكتىڭ، قازاۋلى قارا جاتىنىڭ كەسىرىنەن، ودان كەيىن وقىۋ جۇمىستارىنا دۇرىستاۋ "تارتىستىڭ بولماۋىنان.

بۇل كورسەتىلگەن ەكى كەمشىلىكتەگى سىيىز وتە تارازىمن ءالىمىز "تىمىسىنى قازىلار شىعاردى. جالپى قازىلاردان الاۋىن. افىنىڭ وستىنە جەر تىلىگىنى بۇدىجىتتەن كەم دەگەندە 85 پايىز قالىق ادارتۇ جۇمىستا ۇستالاتىن بولدى.

وقىۋ "تارتىسى تۇۋرالى كوپ "سوز كولتىرىلىپ "تىل ماسەلەسى بولدى. كازىردە قازاقتىڭ ورتا دارىجەلى، دەمى جەرگە پىس مەكتەپ دەگەن ۇلكولىن بىتىر كەن قازاق بالاسى ورىستىڭ وقىۋىر ىستىتىنە تۇسە الماىدى سەبەبى نە؟

— سەبەبى قازاق "تىلى مەن وقىتىلىپ مەكتەپ وقىلىن توماق "بىلىم بەرە الماىدى. سولىقتان سوڭعى كەزدەردە كەمى "بىر ورتا دارىجەلى مەكتەپتەر ورىس تىلىنە كوشە باستادى.

قازاقستاننىڭ كەڭەستەر توبى بۇل - قىلدى وزگەرىستى دۇرىس تاۋىپ، قازاق "تىلى ازىر گەباستاۋىش مەكتەپتەردە عانا بولسىن" دەدى.

شار ۇاشىلىق ماسەلەلەردە كوپتەنسە سىبەزدىڭ كوڭىلىن بۇرعان جەر - سۋۋ ماسەلەسى بولدى. جەر سۋۋ جۇمىسى قازاقستاندا ەڭ "ىرى ماسەلەنىڭ "بىرى. قازاقتىڭ كەڭ دالاسى "الى باستان اياق واشىلىپ بىتكەن جوق. قانشا جەرسىز "ومىر سۇرۋگە جارامدى، قانشاسى جارامسىز مەكەنىن "الى انىقتاپ بىلگەن كەمىز جوق سوندىقتان قازاقستان [illegible] مەنىڭ جەر [illegible] قازاقتىڭ جوعارى بۇرىنعى زامانىنان بەرىگىدەگى قازاقتىڭ [illegible] ۇرىنىن، تورلىق، زورلىق كورگەنىمىزگە شاريعاتىدا، نۇرىستىدا بەلگىلى. تاريحتىڭ بۇل تاڭىنىڭ كۇندەسىنە مەكەپ وتىرىپ تىرىلىگىدا وبالى جوق. "بىراق وتكەلىدى وبلاۋ مەن قايات كازىر ر كىنىڭدە قامىتا كەرىسىپ وتىرىپ كەرەك.

قازاقستاننىڭ كازىرگى وىسىپ كەلەگى الدى مەن قام قىلاتىن "ىسىنىڭ "بىرى: قالىق ادارتۇ جۇمىستارى وسى كۇنى قازاقستاندا قالىق ادارتۇ جۇمىستارى كۇنىمەن كۇنىگەلىگىنى، ىسىپ كەلە جاتقانى بارىسىزگە بەلگىلى.

"بىراق "بىردىڭ وقىۋ، بىلگەن ءىسىڭ ءۇقتاجىسىمىزعا قارالعانداي وسى كۇنگى ىلگەرى ىسىپ كەلە جاتقان ادەمىسىز تىم كەشىكتەۋ "جۇرىسىمىز تىم اقىرىن.

قالىق ادارتۇ جۇمىستارى بوگەۋ بولىپ تورعان كەمشىلىكتىڭ، قازاۋلى قارا جاتىنىڭ كەسىرىنەن، ودان كەيىن وقىۋ جۇمىستارىنا دۇرىستاۋ "تارتىستىڭ بولماۋىنان.

بۇل كورسەتىلگەن ەكى كەمشىلىكتەگى سىيىز وتە تارازىمن ءالىمىز "تىمىسىنى قازىلار شىعاردى. جالپى قازىلاردان الاۋىن. افىنىڭ وستىنە جەر تىلىگىنى بۇدىجىتتەن كەم دەگەندە 85 پايىز قالىق ادارتۇ جۇمىستا ۇستالاتىن بولدى.

وقىۋ "تارتىسى تۇۋرالى كوپ "سوز كولتىرىلىپ "تىل ماسەلەسى بولدى. كازىردە قازاقتىڭ ورتا دارىجەلى، دەمى جەرگە پىس مەكتەپ دەگەن ۇلكولىن بىتىر كەن قازاق بالاسى ورىستىڭ وقىۋىر ىستىتىنە تۇسە الماىدى سەبەبى نە؟

— سەبەبى قازاق "تىلى مەن وقىتىلىپ مەكتەپ وقىلىن توماق "بىلىم بەرە

كەڭەستەر وداعىندا

مۇعالىمدەرگە پەنسيە.

رەسەيدىڭ ەڭبەك كەمىمەرىنىڭ، رەسەيدىڭ قالىق ادارتۇ كاميتەتىنىڭ ورتالىق اتقارۋ كاميتەتى مەن كەمىمەرلەر كەڭەسىنىڭ 1925 ىنشى جىلدىڭ 15 ىنشى ءىنىۋارىندا شىعارعان قاۋلىسى بويىنشا قالادا اۋىلداعى "بىرىنشى باسقىش مەكتەپتەردىڭ وقىتۋشىلارىن پەنسيەگە بەرىپ اسىراۋعا تۇسىنىك جاساپ كەسىپتەر وداعى مەن ۇيلەستىردى. بۇل تۇسىنىك بويىنشا، پەنسيە الۋعا قالادا اۋىلداعى "بىرىنشى باسقىش مەكتەپتەردىڭ وقىتۋشىلارى، جول مەكتەپتەرىنىڭدە وقىتۋشىلارىدا كەلەدى. قىزىلاتقاننىڭ باسقارۋشىلارى، جو عارىن داراجالى اۋىل شارۋاشىلىعى مەكتەپتەرىنىڭ وقىتۋشىلارى بالار ۇيىندەگى تاربيەشىلەر قىزمەتتەن اتقارعاندارىدا كەلەدى.

پەنسيە الۋدىڭ شارتى كەم بولماعاندا 25 جىل قىزمەت ىستەگەن بولسىن، ونىڭ 5 جىلىندا كەڭەس قىزمەتىن اتقارعان بولسىن پەنسيە قىزمەت ىستەگەن جىلىنا جارىم جارىمىنا قارامايدى، بايلىعىنا قارامايدى، بەرىلە بەرەدى. ەگەر قىزمەت ىستەپ وتىرىپ، پەنسيەگە جارىلاپ قالا الادى. پەنسيە الاتۇن ادام "ولىپ قالسا، ونىڭ اسىراندىلارىنا بەرىلەدى.

"بىر جىلعا بەرىلەتۇن پەنسيە 240 سوم.

اۋىل شارۋاسىن ورىستەندىرۋگە.

جالپى وكىرايناعا شارۋاشىلىق كەڭەسى وكىرايناداعى اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ كورىكتەتۋىنە قاراستىردى.

جەر جوندەۋ جەرگە قولىستاندىرۋ [illegible]

وكىرايناداعى ءالاسىندا "ار "ۇرلى قۇرعاقشىلىققا شىدايتۇن وسىمدىكتەر ەكەنىن كورسەتتى.

سازدى اعاشتى ورىندارداعى مال "ورىنۇ سياقتى شارۋالاردى كوبەيتۇ، سياقتى جوبالار "ۇزىلدى. جانا بۇل جوبالاردى سىكەلىسىرۋ ۇشىن وكىرايناداعى ءار "ۇرلى قۇرعاقشىلىققا شىدايتۇن وسىمدىكتەر ەكەنىن كورسەتتى.

سازدى اعاشتى ورىندارداعى مال "ورىنۇ سياقتى شارۋالاردى كوبەيتۇ، سياقتى جوبالار "ۇزىلدى. جانا بۇل جوبالاردى سىكەلىسىرۋ ۇشىن وكىرايناداعى ءار "ۇرلى قۇرعاقشىلىققا شىدايتۇن وسىمدىكتەر ەكەنىن كورسەتتى.

"ۇشىن ورتالىق ۇكىمەتتەن قارالعان ۇرىنىنا قاۋلى شىعاردى.

1931 ىنشى جىلعا دەيىن 190 مىڭنان 127 مىڭ سوم اقشا كەرەك بولادى دەگەن.

كەمىمەرلەر وداعى قىزمەتكەرلەر مەكتەپتەر ورتالىق كاميتەتى بىلدىرۋىندە ماسەلەنىڭ قىزىقتىعى مەكتەپتەر افىسىن ورىنتەتۋدىڭ كەرەكتىگىن كورسەتتى. ماماندىردىڭ افىسىن "بىر بولىسقىرگە جالعىستىرۋ "تىيىس. وسى كۇنگىسىنەن "كىمىك افىسى ازايتۇعا جارامايدى.

جاي كىسىمدەگى كاپيتالدى ساۋداعا سالۋ.

ايماقتىق شىكى ساۋدا اتىنان شافىرىلعان شارۋاشىلىقتاردىڭ جىلىستىدا الىپ سىلتاۋلار مەن جاي كىسىمنىڭ قولىندا كاپيتالدى قارىز اقشا بەرىپ پايدالانۇ ماسەلەسى قارالدى. بۇل وقىتىلعا دەيىن 500 مىڭ سومداي اقشا قارىز بەرىلسەدە "بىرى ساۋدەگەرلەر "ىلىپ كەتىپتى. سوندىقتان ساۋدا ىستەرىن جاڭادان "بىر باعىتقا سالۋ "ۇشىن كەمىسىپ تۇرىلدى.

5 ىنشى توبىنان كەيىن جىلىك مۇلدە جويىلماقشى. قازاقستاننىڭ كامۇنىستەرى، اسىرەسە ورىنداردان كەلگەن جاسى كامۇنىستەر وزدەرىنىڭ "بىر كەسىپتەگى "بىر ىكماي ەكەنىن كورسەتتى. "بىزدىڭ تىلەگىمىز، جىلىك وسى بىرلىك بۇزاندا كۇشتىرەك، سەنىمدى بولىپ تىعاۋ كەرەك، قازىرگى جىلىكتىڭ ىسىنىڭ قاعىلىماۋى بىرلىك - بولىنىستەن، ايرىلماۋدان بولۋى كەرەك.

ولان سوڭعى توب تۇۋرالى ايتىلاتۇن "سوز: جالپى جىلىستىڭ سىرتقى جاعىنان قارالعاندا بۇرىنعىدان باسقا بولماندى. تورىقا كەلگەن وكىلدەردىڭ كوپشىلىگى قازاق "كەڭەستەرى بولدى: "سوردىڭ كوبى قارالعا سويلەپ، قازاقتار قازاق تىلىندە ىستەدى.

مۇنىڭ ۇستىنە سىبەزدىڭ ماڭىنداعى تولعان قازاق، ەۋ مەشىتىنىڭ كوشەسى ۇۋىشۋۋ بولعان قازاقتىڭ سوزدەرى، وسى سەقىلدى سوڭعى كورىنىستىڭ "ۇزى ادامنا "بىر "ۇرلى، جىگەر بەرىپ، جان "بىتىرىپ تۇردى، مۇنداي سەزىم كوبىمىزدە كوپتەن بەرى بولماعان جوق ەدى.

ورىنبور مەن اق مەشىت ارالىن "بىر مىڭ ەكى "جۇز شاقىرىم جەر، وسى ەكى ورتادا، اق مەشىتكە جەتىپ كەلىپ، ۇنىمى ەدىرام بولىپ وندىرى دەمىڭ كوپ قاتالاسىپ، تولعان قالىقتىڭ شالقار داعى جولىققانى، ودان كەيىن قازالى، جۇۋسالى، اق مەشىتتەگى، ەكىدامان قالىق، ەكىدامان قازاق، ەكىدەكشىلەرى بۇل سۇۋرەتتەر كوپ ۇزاماي كوز الدىنا "ومىر سۇرەر.

5 ىنشى توبىنان قازاقستان ەكىدەكشىلەرىنىڭ كۇشتەۋى كوپ ەدى. كوپ ايتىلىپ كەرەك، كۇنىكەن تىلەگى توگىلمەي مەن وريىندالدى.

شەت مەملەكەتتەردە

پەنلەۋمەن سانسىبالىستەردىڭ باعىتى "بىر.

پىرانسىيانىڭ باس مينىستىرى بولعان پەنلەۋ مەن سانسىبالىستەردىڭ وكىلى سويلەسكەنىن كەيىن باعىتىمىز "بىر بولدى دەپ تارقاستى. بايلاردىڭ سولشىلارى پەنلەۋ ۇكىمەتىنە دۇرىس قارايدى، اقشا اۋىرتپالىستان كايىپ قۇتقارار دەپ سەنەدى. "ىرى اقشالى بايلاردا كايىپ كاپىتالعا الىم سالىنبايدى، دەگەن سوڭ قۇۋانىشتى. "ىرى كەسىپ يەلەرى سوسىنداۋ، ۇيىتكەنى "ىرى كەسىپ يەلەرىنە الىمدى باسا سالامىز دەگەن كابىنەتتىڭ

بۇلعارياداۋلىكىن واقىعا.

ولتىرىلگەن پاسىبىستاردىڭ دەپۇتاتى كىيورگىيەف سوڭىنان بۇلعارياتتىڭ استانىسى سوپيادانى مەكەن ەتكەن شىركەۋگە اپارىپ، شوقىنىپ جاتقاندا شىركەۋدىڭ توبەسى مىنارىسى، اتىلعان "دارىنىڭ كۇشى مەن جارىلىپ قولاعان. ولگەندەردىڭ سانى 150 دەن اسادى. جارالانعاندار الدە نەشە "جۇز.

باسقا ۇكىمەت ادامدارىنىڭ "بارى بار ەكەن. باس مينىستر تىسانكوپ، مىنىستر "مس مىنىستىرى رۇسىپ، سەرتقى "مس مىنىستىرى يالىكوپ جەگىلدەۋ جارالانعان" ۇكىمەت ادامدارىنان ولگەندەر از ەمەس. بىراق بەت بىشىنە بۇزىلىپ كەتكەندىكتەن تانىلماي جاتىر. قالادا "جۇرىس توقتالعان. جاۋىنگەرلىك ۇقىمىنا دەپ جارىيالادى. ۇكىمەت اسكەرىنەن باسقا كوشەدە مىن كەمىدى كورىنەسىك. تىلەفون، تەلەگرام قايارى مركىن ەمەس، كۇۋەتىشتىك قارالۋىندا. تۇتقىنعا التىماتۋردىڭ سانىدا از ەمەس. بۇلعارياتتىڭ كۇن شىعىسى جاعىندا ۇكىمەت اسكەرى مەن پارتىزان اسكەرىنىڭ ارالىندا قاقىستۋ بار.

كەيىنگى قابارلارما قارالعاندا تۇتقىن الىپ "تىنتۋ جاساۋ جۇمىسى

باسقا ۇكىمەت ادامدارىنىڭ "بارى بار ەكەن. باس مينىستر تىسانكوپ، مىنىستر "مس مىنىستىرى رۇسىپ، سەرتقى "مس مىنىستىرى يالىكوپ جەگىلدەۋ جارالانعان" ۇكىمەت ادامدارىنان ولگەندەر از ەمەس. بىراق بەت بىشىنە بۇزىلىپ كەتكەندىكتەن تانىلماي جاتىر. قالادا "جۇرىس توقتالعان. جاۋىنگەرلىك ۇقىمىنا دەپ جارىيالادى. ۇكىمەت اسكەرىنەن باسقا كوشەدە مىن كەمىدى كورىنەسىك. تىلەفون، تەلەگرام قايارى مركىن ەمەس، كۇۋەتىشتىك قارالۋىندا. تۇتقىنعا التىماتۋردىڭ سانىدا از ەمەس. بۇلعارياتتىڭ كۇن شىعىسى جاعىندا ۇكىمەت اسكەرى مەن پارتىزان اسكەرىنىڭ ارالىندا قاقىستۋ بار.

كەيىنگى قابارلارما قارالعاندا تۇتقىن الىپ "تىنتۋ جاساۋ جۇمىسى

"بىرى "بىر باعىتتىڭ ادامدارى دەگەن.

بۇلعارياداۋلىكىن واقىعا تۇۋرالى كام تەرەڭنىڭ انقارىۋ كاميتەتىنىڭ داناشىمى، بۇلعارىيا كامۇنىس پارتياسىنىڭ اكىرمولىۋباي كازىرەسىنە ىلاي دەپ جارادى. جاقىندا مينىستىرلەردىڭ "بىرىنىڭ ورنى الماستىرىلادى. سەبەبى: مۇسالىن پاشىستىڭ "بارى ۇكىمەت سىمىن تەكسى تالىپ، بولىۋىن ماقۇل تاپقان، مۇسالىن "ۇزى سوممىس مىنىستىرى بولماق.

بۇلعارياداۋلىكىن واقىعا.

ولتىرىلگەن پاسىبىستاردىڭ دەپۇتاتى كىيورگىيەف سوڭىنان بۇلعارياتتىڭ استانىسى سوپيادانى مەكەن ەتكەن شىركەۋگە اپارىپ، شوقىنىپ جاتقاندا شىركەۋدىڭ توبەسى مىنارىسى، اتىلعان "دارىنىڭ كۇشى مەن جارىلىپ قولاعان. ولگەندەردىڭ سانى 150 دەن اسادى. جارالانعاندار الدە نەشە "جۇز.

پايداسىز بولماعان دەيدى. ازىركە "سىنىڭ الىمىن بۇزىكەۋلىۋ ۇستاپ وتىر. ۇيىتكەنى "الىدە زىرىتەۋ جۇمىسى توقتاماعان. ۇكىمەت قىزىل قىرىلىن جاساپ جىبەرىپ دەگەن قاۋىپ بار. باس مينىستىر تىسانكوپ جورنالىستارعا: انا كۇنگى باتىنان ولتىرىلگەن بولعاندار مەن پاشىسىت دەپۇتاتى كىيورگىيەف ولتىرىلگەن "بارى "بىر باعىتتىڭ ادامدارى دەگەن.

بۇلعارياداۋلىكىن واقىعا تۇۋرالى كام تەرەڭنىڭ انقارىۋ كاميتەتىنىڭ داناشىمى، بۇلعارىيا كامۇنىس پارتياسىنىڭ اكىرمولىۋباي كازىرەسىنە ىلاي دەپ جارادى. جاقىندا مينىستىرلەردىڭ "بىرىنىڭ ورنى الماستىرىلادى. سەبەبى: مۇسالىن پاشىستىڭ "بارى ۇكىمەت سىمىن تەكسى تالىپ، بولىۋىن ماقۇل تاپقان، مۇسالىن "ۇزى سوممىس مىنىستىرى بولماق.

بيتالىيە پاشىستىرى اقشادان قىسىلۋدا.

بيتالىيە اقشاسى كۇن ساناپ ارزانداۋدا. قىمباتتىق وسۋدە. جۇمىسكەرلەردىڭ الاۋىن اقىسى تاماشا جەتەدى. ونىڭ ۇستىنە جۇمىسسىزدار تابىلىپ بارادى. پاشىستردىڭ تۇسىلمالى قۇرعاق - وزىنە قارامىستان جۇمىسكەرلەر قوزعالىسى كۇننەن كۇنگە كۇشەيىپ بارادى.

ۇۋاق بايلاردىڭ كوڭىلى پاشىستەردەن قالتىق. "ىرى بايلار مەن جەر يەلەرى عانا قۇۋانىپ، پاشىستىڭ قىسىلىسىنىڭ كەزىندەگى كۇرەسىپ، ارتىپاسىنىڭ كەزىندەگى پارىنىشىنى، كەزىندەگى مولىقۇباي كازىرەسىنە ىلاي دەپ جارادى. جاقىندا مينىستىرلەردىڭ "بىرىنىڭ ورنى الماستىرىلادى. سەبەبى: مۇسالىن پاشىستىڭ "بارى ۇكىمەت سىمىن تەكسى تالىپ، بولىۋىن ماقۇل تاپقان، مۇسالىن "ۇزى سوممىس مىنىستىرى بولماق.

انگلىيا تاعىدا قۇتىرىتادى.

تۇركىيانىڭ شەت جاعاسىندا تەسىنورىيان (ابىسور) دەگەن "بىر ەل، تۇرعىن ەلدەردىڭ شابۇىل جاساپ مازاسىن الىپ بارادى. بۇلارعادا كوبىنە بىرىپ وتىرعان اعىلشىندار كورىنەدى. بىرسىبە مەن سوڭعىدا جىبەرىپ ەكەن.

انقارا ۇكىمەتى انگلىيەگە نارازلىق "بىلدىرىپ نوتا جىبەرگەن.

قازاقستاننڭ بەسەنشی کەڭەستەر توبندا

قازاقستاندا جەرگە ورنالاستىرۋ جۇمىسى تۇۋرالى جولداس ـالى بەك ژلمنبەك بايانداماسى ـ *)

سىكى پاتسا سايلاماتى ـ وكتيابر توڭىركەرىسىنىڭ كەيىن قازاق قالقىنىڭ ورنالاسۋىنا جۇمىلۋى ـ قازاق ەلىنە قانداي شارۋا ىستەلدى بولۋى.

سىكى پاتسا ۋكىمەتى مەن جەرمەن قازاق شەكتەرگە العىب بەرىپ قازاق تىلىك كوپشىلىگىن "شول مەن تۇندرا قاتىعىپ ولۋگە تۇسىپ كەتۋدى، تۇۋرىن جەر دەگەندە زاڭ ىستەگەن قازاق ەلى وكىلدەرى تۇۋىستەرىنە كەيىن جەر مەن پايدالانۋدى تىلەپ ۇكىمەتتەرگە ورنالاسۋ پاتىنادى. جەرگە ورنالاستىرۋ تۇۋرالى بىزدەگى ىستەگەن ىستەرگە قازاق ەلىن توندىرىپ ولىمىز، بۇل جەر بارلىق قازاقستاندى امالدا 1881.721 دەسياتينا جەر قالىپ مولدىرىپ ـ تان ورنالاسۋ جۇمىستىڭ ناۋجاسى ەلى كەلەدى دەمەس؛ كوپشىلىك قازاق ەكەندىگىن تۇر تۇلى مەن كەلىپ جەر الۋدى قويمان جوق، وتارشىلىق مايلىلىقتىڭ مارىمەن تۇۋىلىپ جوق.

ەلگە كوبىر نالاردىڭ الاشىپ بولماۋىن تىلەكەن ۋاقىتتا مەكە الاتىن جۇمىسى قازاق ەلىنە قانداي شارۋا ىستەلدى بولۋىن كوزدەدى. سول ۋقىتتا ىلعالا مىز جەر مەلەلەرىن دورىس شەشە الامىز بۇل جىلىنان قازاقتا الدى مەن تۇاقاب شەشىلدى مال شارۋاسىن ورىستەندىرۋ، مال شارۋاشىن ايىتاندىرۋ مەن رەسىمدەۋ لىمىكا شارۋاشىلىعىن كورىكتەنتۋ مەكەستەرىن تابىلادى. كەلەشەك وسىنۋى جەرگە يەلانۋلى جەرگە ورنالاستىرۋ مال كوسىرۋ جولىن ورىم دەپ تەلەدەۋى كەسىپىن كورگە ۋىستاپ ەكەنىنە تەك ۋىستاپ العىب بارۋ كەرەك. كەلەشەكتە تەلەسىپ، تارىلتۋ "ۋشىن قازاقتىڭ بوس جەرىن، قازاق ورىس جەرىن كەلىسىمسىز كەرەك دەپ مالتاپ، ولاردى جەر بەرمەۋ كەرەك 1922 جىل 31 اۋىستان كەيىن قازاقستانما مەرتتەن كەلگەن كەلىمسىزدەردى ورنالاستىرۋ ۋەسىنان تاسىلۋ كەرەك.

بىلەما مالىمەلەردى تەكسەرۋگە جىل سالعان كەمەسىيەگا تەسىر بولدى.

*) بۇل بەرىلىپ جاتقان ەشىنەن تەلەگرام مەن جەبەرىلگەن بولسادا، تەلەگرامنىڭ ىلعالدىسىنان بارىلدارما 22 ـ ى كۇنى الدى.

قالىق اعارتۋ جۇمىسى تۇۋرالى جولداس سادۋاقاس ۋلى سماعۇلدىڭ بايانداماسى.

قازاق ەلىنىڭ وقۋعا ىنتالانۋى ـ بۇۋدجەتتىڭ قولدى بايلاۋى ـ مەكتەپ ۋەيلەرىنىڭ جىلىنىكسىز دەگى.

جالپى شارۋاشىلىق جۇمىسىنىڭ العا باسۋى مەن ەلىمىزدىڭ مىنەسى وقۋعا وتە قولاڭى. ەسكەرىپ بۇل مىنەلاردى قازاق ەلىنىڭ ارەكەتىنە كوزدەپ، ەسكى ەسكى جىلدىڭ كوزدەپ، وقىپ ەلىمىز مەكتەپتەر "ەشى كوڭىلدەگى جاڭا مەن تولىپ بولۋىنا ماڭىزى كوبىر نالاردا جاپىلاۋ، جالپىلاپ ەلىمىز كەلگەندەر كوبەرىلىپ وقۋ بولۋى. ەسەرىنە مەكتەپ اشىپ بەر دەپ العا جالپى "جۇر، بالالار مەن "جاستار قوزعالىستارىنا كوڭىلدەگىدەي بارا جىلىر، جاستار ارىسىندا دەرەۋ 40:000 موشە بار، ولەك 18:000 قازاق موكەس جىلدارىدا وقىتۋشىلاردىڭ كەڭىس وكىمەتىنە تۇۋرا مارازى الدا شەشىلدى مەن قىستاۋىنا جاتقاندىقتان قازاقتا الدى مەن تۇاقاب شەشىلدى مال شارۋاشىلىعىن ورىستەندىرۋ مەن رەسىمدەۋ لىمىكا شارۋاشىلىعىن كورىكتەنتۋ مەكەستەرىن تابىلادى. كەلەشەك وسىنۋى جەرگە يەلانۋلى جەرگە ورنالاستىرۋ مال كوسىرۋ جولىن ورىم دەپ تەلەدەۋى كەسىپىن كورگە ۋىستاپ ەكەنىنە تەك ۋىستاپ العىب بارۋ كەرەك. كەلەشەكتە تەلەسىپ، تارىلتۋ "ۋشىن قازاقتىڭ بوس جەرىن، قازاق ورىس جەرىن كەلىسىمسىز كەرەك دەپ مالتاپ، ولاردى جەر بەرمەۋ كەرەك 1922 جىل 31 اۋىستان كەيىن قازاقستانما مەرتتەن كەلگەن كەلىمسىزدەردى ورنالاستىرۋ ۋەسىنان تاسىلۋ كەرەك.

بىلەما مالىمەلەردى تەكسەرۋگە جىل سالعان كەمەسىيەگا تەسىر بولدى.

جاڭا وكىمەتتىڭ قۇرىلىمىنا.

سەيزدەر ىلگى ابىلعازىدا ورتالىق اتقارۋ كاميتەتىنىڭ مۇشەلىگىنە ەلۋ كاندىدەتتا 150 ادام سايلاندى.

سەيزد جابىلعاننان كەيىن ورتالىق اتقارۋ كاميتەتىنىڭ مۇشەلەرىنىڭ جاڭا قۇرىلىمىنىڭ مەرىنشى سەسىىىسى بولدى، قازاقستاننىڭ اتقارۋ كاميتەتىنىڭ اعالەسىنا جولداس سىڭباي ۋلى بەلگىلەندى (جولداس سىڭباي ۋلى ـ ورالدىڭ گۋب ىسكومىنىڭ تور اعاسى بالىق كەسىپىنىڭ جۇمىسىنىڭ كەرى)، ورىنباسارلارى ـ جولداس كاشىرىنىن مەن بەكمىبەت ۋلى ونە تىمازەرىكتى قازاق ۋلىق وبىلىستىڭ وكىلى). قازاقستان اتقارۋ كاميتەتىنىڭ قاتىنىسىنا جولداس ارالباي ۋلى بەلگىلەندى (سەردار بيا وبىلىستىڭ بۇرىنعى "تور اعاسى)

ورتالىق اتقارۋ كاميتەتىنىڭ پەرەزيدىۋمى.

ورتالىق اتقارۋ كاميتەتىنىڭ پەرەزيدىۋمىنە 15 مۇشە، 5 كاندىدات سايلاندى، پەرەزيدىۋمگە وتىرعان جولداستار:

سىڭباي ۋلى، كاشىرىنىن، بەكمىبەت ۋلى، تورماق ۋلى، ارالباي ۋلى، سادۋاقاس ۋلى، ماعۇل، پاتىن، بابارسكي، قوجان ۋلى، ورازباي قىزى، ناۋىشباي ۋلى، تورىسۇلى، ىبىرشىن، قۇرامىس ۋلى، ماندىباتار.

كەنجە ۋلى، سەرعازى ۋلى، جوب، بازىمسكىن، ماڭىق قىزى، قالىق كەمەسىر، يەتىمىرىنىڭ باسقارىنا سايلاندار.

مالىق كەمەسەرلەر كەڭەسىنىڭ اعالەسىنا جولداس تورماق ۋلى، ىشكى مەسەلەر كەمەسىرىنە جولداس مىس قارايى ۋلى، سوت كەمەسىرىنە مانبەي ۋلى، ـ ەڭبەك كەمەسىرىنە "تاشىم ۋلى، جەر كەمەسىرىنە "الى بەك ۋلى، كارىمىز قامەرلەر كەمەسىرىنە ـ قالىگەرەي ۋلى، اقشا كەمەسىرىنە ـ مايىمىن، ايىمىقتىق مۇعىس كەمەسىرىنە ـ شىلىقمان، ىشكى ساۋدا كەمەسىرىنە ـ كەنجەۋلى، وقۋ كەمەسىرىنە ـ سادۋاقاس ۋلى، ورتالىق شارۋاشىلىق كەڭەسىنە باسىنىمىنا قۇلىمبەت ۋلى، ورتالىق [illegible] تەرىۋشىلىگىن دەن ساۋلىق كەمەسىرىنە شامەپ، ساباسى مەكەمە باسىنىمىنا كاشىمىرىن جومارعى، سوتتىڭ قازاق بولىمىنىڭ باسىنىمىنا ـ اتانىياز ۋلى، جۇمىسكەر قارا شەكەن كەمەسىرىنە تەنە ـ پاتىن، سىرتقى ساۋدا وكىلدىگىنە ـ كەرشىتوب ايماقتىق قاتىناس باسىنىمى قىمەدىپ

قازاقستان ۋكىمەتىنىڭ مەسەلەسىياب بايانداماسى تۇۋرالى قورىتىندى.

ا ـ 5 قازاق ـ مان كەڭەستەر تۇرىنە قازاقستان ورتالىق اتقارۋ كەمىتەتىنىڭ اعاسى مەكەش ۋلى مەن ۋكىمەتتىڭ كەمەسەلەر كەڭەسىنىڭ اعاسى ـ كەڭەستەر تۇرىنە مەن 5 ـ تۇۋىندىنىڭ ارالىسىنداعى ۋكىمەت جۇمىسى تۇۋرالى جاماعان بايانداماسىن تىڭداعاندان كەيىن، قازاقستان ۋكىمەتىنىڭ تىمىن تۇگەلىمەن ماقۇلدىدى.

II ـ قازاق ەلى وتىرعان جەردىڭ بارلىعى قازاقستاننىڭ بىرىكتىرىلىپ وتىرعان قازاق تالىقى، وبىلىستىڭ قوسىپ العانىن ەسكەرىپ، ۋكىمەتتىڭ كەلىسىمى تۇرىندەگى بۇل مىنەلى تارىخىن كەلىسىمىنا جولداس ارالبا ايىنتاۋدى تاسىلىرادى، كەڭەستەر تۇرىنە، قازاقستان ورتالىق ورىنباسارلارىنا ـ ەلىمىزدەن ـ مەنىن قازاقستاننىڭ كوبىشىلىگى قازاق ەلىنە جەتىسىپ ەكەنىنە ـ

III ـ مەن ورىنداۋدىڭ ۋەلىمى كەلىسىلىگىن مەن مال شارۋاشىلىعىن ۋىلەيىتۋدىڭ ەڭبەكتەرىن، ازىق شارۋاشىلىعىن كوتەرۋ جولىندا قولىنداعىلارىن شارالاۋدى جولىندا تۇرىس دەپ تابادى.

IV ـ كەڭەستەر تۇرىنە قازاقستان ۋكىمەتىنىڭ بەكىتىلىپ قالىپ مىسىلى تۇرىنە ـ ەلىمىزدەگى ەڭبەكشىلەر مەن ەڭبەكشىلەر ەلىنىڭ ەڭبەكتەرىنىڭ ەڭبەكتەرىنىڭ ەڭبەكتەر

پارتیا تورمسی

ورتالق پارتیا کامیتیتینده.

کدکس ورندارنا ایدل قزمتکرلرنی کرگیزوتوزورالی.

جوزیردا بولمه وتکن قایتا سایلاو تاوقانندا، ولکن سلمی سایلاومن سالسترساق ایلدرمدك کوبرمك کدکسکه وتکمکن کورسب وتیرمز.

من س س دك قاي چیرنده بولسادا کدکس ورندارنا ایدلدر دیر تالاي وتکن، اسرمه کوك شمسی چالتارتدا.

ایدلدیردك که کدکسکه «وسیه» سکه قاتسا باسلاوارین کوشیتو مافسوتی من ورتالق پارتیا کامیتیتی بارالق پارتیا ورندارنا کامیتیکه ایدلدیردی ویردك، کوبرندلك بولمه رسپوبلیکالارندك ورتالق اتقاریو کامیتیتی که کدکسنه کوبرمك وتکمز بودی تابسرادی.

ایدلدیردك دکدکشی چاغندان کدکس ورندارنا اتقاریو کامیتیتینده رسه مؤشلکنك کوبرمك وتکمز بو جوممسین کوشیتو کرمك. چالبی رسمیلك کدکسنه تویندا ایدلدیردن ژاکدلدر بیسیرلسون، قای ورندارنا بولسادا جوممسکر، دارا شاریوا دکدکشی ایدلدیرنك قیرکمزلیوی کوشیسین. ولت رسپوبلیکالارندا «تویر قالمنك ایدلدیری سکه قاتلاشیرلسین.

ژگست، تاسیقات قزمتکرلرین داپارلاو کوژورتسی تؤوزالی.

ورتالق پارتیا کامیتیتی ایساقتی، ویزدك، اوزاندق وکمنتو قزمتکرلرین داپارلاین ایلیق کوژورستار اشملسین دکمن قاوای شماردی.

کوژورستار تومنتکی ورندارنا

شدت مدملکه کتیردکی پارتیا ژیلارنك «ماجلسین شاقیرو تؤوزالی.

شدت مدملکه کتیردکی پارتیا ژیلارنك «ماجلسین شاقیرو ژاقاق یالکاماندی.

وقتیشلار گازیتی، تؤوزالی.

ورتالق پارتیا کامیتیتنك باسما سوز بولیمنك بایاداماسی بویینشا، ورتالق پارتیا کامیتیتنك قایماماسی قاولسندا سوکین جارتی حل بشنده وقتیشلار گازیتی ملك اؤدل وقتیشلارین من شعر بایلانس جاماب، ولاردك سلماسی، توعام، «مادانی جاقارتنا پاسشاملی» تکمالی کوشتی سزمله باسادی دکمن.

وسی کوتی وقتو قوراداری، ادابیات، وته ازدمین مسکه الیب، ورتالق پارتیا کامیتیتی وقتیشلار گازیتی، ای ماجلاکه بولسادا تولدق قالماسین، «شکی» تسقی قالدیردین پارتیادا کدکس ورندارنك تورمستارنان کوبرمك جازیب گازیت وتؤشمتی تانسترؤ کمرك دیدی.

ودان کیین، لنین جولین ژماندیرؤ، پارتیا جولین، جالبی ماماسات چاغین کوبرمك جازؤ کمرك.

س. س. س. ر. دك «شکی قالدیرین شار ژاشلق قوزیلسین ازمؤ کمرك شدت مدملکه کتیردکی وقتیشلار چاپیلان قایسالاندیرؤ، کماشسه که تؤلداغی وقتیشلار من بایلانسقی کوشیتو چاغدا ایدیشه کوکمل قویلسین، تاریخیه، سیاسی ادبیات چاغی کوشیتلسین. هاما، تقنیک چاغی، ولت رسپوبلیکالارندا وقتیشلار تورمستین، چاغدار «چاغی» هرکه ورتالاسا ردؤ کاپیرا تسیا چاپلاری ان تولدق جازلسب وتیرلسین.

گزمتیردك تؤوز امندیلیرنك «بیری اؤل کدکسنیرنك چاپلاری ان تاقی جازب وتیرؤ. مدتیدین اؤدل ماسلاسسه چاغاماتون، زاك دستارنده مراراق و من تیرؤ.

اق مشتته.

قالاما چاغندا اوبیزدك «چورسی بولؤلای باغندی. السنان «ژوراسب مؤزیکه» تارتانان حکدر - تاتسقان سلمندی. باعزالما کلکنده جیاغان ادامدردك سمیه کسی چنب بولاتون مس دی.

ژاب قارا کوبردی، سوامب کؤدمسین اشب کولب جورکن ایلغاپر دس ولی جملی «جوزی من قوناتارین قاریس السیه جیغدك حیشین ازقلاسب تؤوبردی.

دس ولی جولداس جوقلرما شعب ورندادك کدمیشل جورکندین چالمداب شقان تؤزاشتی موزدین ایمانی. اشه تشه کمسلر سوراب تؤوتن. مؤزیکه ویدلب تاریخی. کدکسنك چاپی ایلتاری «ژوزالا» لاسب چاقر. «بیر ساعات کمزمته چاپلاغی قازاق «تورت» ایاق از الارنا ملسب قلاما جوزیك.

قالادار (ك)

چاپلیکنی الاقتی کوزگه توسلق کورنمزین قالاما ملسب ورتالاسلی، کدکه توب اشمدی وته کوکلدی بولدی. قلاما بوامما توبتن باسقا کوکلدی وته ناماقلاندیرمان کوش تورلی جوممس.

1 - قاچی مؤقان.

«کی اولامی» «کی کدمله مته» ایاق قولداری تؤیمکندی» یاسی توکمرکین کشکنده قازان - بول الاتر قازاق یالؤانی قاچی مؤقان مدی.

تورتك الدنا کؤشن سیما تارتلدی. 12 بوت تمیر «تومنی کؤژدمسنه» توبسب بولتقی مکر ادمیر یلما من کمرك ورمزدی. اس کیریشتی توبه سمه قوبسب سمندیرمتی. بیلمکلی، تمیردی جیغدای بولراب 8 جیغلتی، یلاما مؤیردی یالؤان بمسماؤرتك کوزین «مؤرلندردی

II - امیره.

«ورندك بورالمای اشته سلطان» تدا جلوتاك ازقاسین تمیلداب جورکین تمرتتی. (امیره سمیه دالاسنك اناقی «تشمس»).

III - زاتایدسش.

قازاق ملتك وین قیرتك اندرین جیمب «کی سلك قازاق الیمی یاسلماما یاسلسرمان بار» دکی کتی ادام «کیه کندك جیمسین کورمشؤگه مسیه اناقی شعب جورکین کؤیلی اؤزیندوب دکمن ادامدی، مرتب ایکلکین «تو ت - بس دریس ازاماتاری قازاق کؤیین، امیره» دکدکس کؤیین تارتلدا جورتندك ازدنان سلماین امیردی وتقاماما بوامای «بیر جری مورورما دیتین ایلمین ماباتسکی دکمن جسکت قازاق سوزی من قازاق اندرین مالدی.

«سابیت»

جؤمسکرلر تورمسی

گؤژریپ اؤداتندا.

گؤژریپ اؤداتندا «کی جؤمس ورتی بارا بیرمزی» ای شماتون جیر، «کنشمسی - یالق جؤمسی».

جؤمسکه ولاردك تورمسندا ماي جؤمسندا لاریتك تورمسی جاتسی، تمسی، جازی مؤمسلاری بوماماقیدی. «وندرس جاقین جاتسی ایلارادی، یالق جؤمسنداملاردك تورمسندا کدلسلك، ولاردك کؤنی وته اؤیر سمیه‌ی یالق جؤمسی جلمادا «کی رمت - قانا بولادی: جاز، «تتوی» کؤزدی کؤنی. جلمدك 5 ایی جؤمسلی بولادی، قالغان 7 ایی جؤمسز بولادی. 5 ایداه تاپقان «کیك املاری قالغان 5 ایدا تاماق اسراؤغا جتمیدی. مالی بارلاری دلین، مالی جوی بارلی - جوتتی بؤیمداراین ساتیب، بیتشلاب کؤن ماندی. سولی من یالق کمسیندگی جؤمسکرلردك تورمسی الما باسما تؤن «تؤری بوق».

الدمزداعی کوز جاریق بویندای - کمسب ورندامی جؤمسکرلر - ولك تورمسی وته اؤیر بولادی دب اینؤما بولادی. سمیه‌ی ونکن کوز جاینتا یالق «تیتی از بولدکه» ماکاپدلمی «رمس» قازاق، اؤیر کؤیزمادی.

یالق مکمسی، استارقاندای گوزب سایؤز جؤمسشلارما جاتسی قارامایدی. تورتمی جاماماقان شارت قاماز بویینشا کمسب ورندارناقاراب مکیك املاری یلکماندی، ولیکه آنی جاپیردی. جؤمسکرلردك تورمسی، «وندرسی جاقتارین ورتا اقتان کدکمن ازامانقار کوریب ده کمتب مدی. شارا نزدیب جقتان شمار دس ویلاب دا وتیرمز، گؤیرتلك مارؤره زدنلقار اسؤی بولاي تؤر. رمتیوردامی سایؤزما قوسماماه جؤمسکرلر کوزی اشلا - تؤن مس.

جاتمسرب تورمان جاتارمز «جاتا بار. ولار مدالار:

1) جورتالقتامی ازامانتار بای جؤمسکرلرین مسکرسب کوریتك قیرین سالماتاما «بیزدی مسکر مدیدی.

2) جاؤردا گؤژریپ جؤمسکرلرین وقتؤماجاستارما ورین کلب، «او بیر ژؤماما» بولسب جیبرتؤن وقتؤشلاردی سندایری دکمن من، مسلما بارماق، وتؤما بارؤ کؤسن بالتدی، توکندی، وتمان بولسین دکمن. سونی من سنتان وته المك دتی. شالمرتمان جارلی، جؤمسکر ولاری بولمان من وقتؤما بارؤشی بای، ولاری بولدی. «بیزدك وسی ژاقتا دمین وتی الماتده زدی کوره تورسب، وتؤما بارؤ کؤشیرؤقمان بولؤ کمرك، دکدکسك جاپیرلسب قالدی.

شاقلمای ولی.

ژالادار باتاماسندا.

بیلمی یالق اؤلاؤ قیرمه‌تی ژالمندا قازاق جؤمسکرلرمندك ارامدا ازلتؤ جؤمسی بؤرمك، مسمتان لاؤرلیم الما باسلی، وسی کؤنی قازاق جؤمسکرلری «وز ارا» ادایی زیرمدلر اشب، دون مایین دستقرین الما باسلمرب کدلدی، جؤما مایین ساؤمی کمس قویبلادی.

بتاما کدلؤیی بار، کدلؤیتا ازاق جؤمسکرلری «وشمن ارتاقاقان لمارندؤ زیرمسی بار. ساؤاتسردی جوبا ژوق کؤژرستری بار. وقتؤلاری جاتسی. تیری شاملی قازاق جؤمسشلاری وقیدی. ساؤمی کمشتمری قویلمان ژالتارداما کداهی طی ازاقتری کدلب تؤرادی.

وقتؤ - عبلم مایداننندا.

جازعی «جایلاؤ - قولایلی

کدکس ژکمیتی ورتلمالی مایدك ساؤاتسزدمین جوبؤجولاندا ایا بای کیرمسؤلی. ماتمیتنتر ملدرده بؤل «کیمکدك جمسی کورتمبده تالای. دوشملی قازاق ملندده ساؤاتسزدمتك «الی مؤرتی» دا شاملمان جوق. وهان کؤرلی سمیتر بار:

1) قازاق دالاسندا سه لمب ژیلد رتلمك جوقتمی.

2) ملدمگی رمتی ؤشملاردك تلرمه جؤمسندا شالامی.

3) مرکلمگی ژکمیت سمکه قاتلرده وتمرمان کدلمدارداقتق اعرتؤ تابمسی بولماماندق.

بولسقتی، ازلتدق کدکمتر اعارتؤشملارما کؤمك کورسمتؤ ورتلمك، ولاردك تابان - انی، ماکاای تمرین جاپ قویب زرلانب «جؤر».

قازاق «کیمکشلارمرندك بالاری «جوندی ولی الماي «جؤر» وسی کؤنی ایکمتلك جوجارعی» بؤرتا دارجملی مکلمیتر بنده وقتؤشملاردك بشنده ناعمز کدمی بؤتمراق بالاری بار. قازاقتك کوبؤ لمگی کدمی - بتمراق «کتی قاؤسز بولسا، وقتؤ - شملاردك کوبی سولاردان بولتؤ کمرك. «بولتمتن بؤعان شارا تولدای بولمایدی. قازاقتك تسلی تورمسندا اعارتؤکسمن ورکاندمتب بولمایدی. انق ون «ویدك بامی «بیر مرکز قومماماهان بتمراکتی. کؤبؤ لمگی کدمی. اش - جالاکش. ازماتای ازمی بولمه‌تؤدی کونمر - مدی.

وسندای مدمیتر متن کیمرلی - جارمدی اشملمان «مکتمیلرگه کوبی کدلب وتی الماری.

جارشماسا، بای، کدمی نؤگل جادیرلی، جیلب جایلاؤما شمادی تورا ماکندا مالسادا نؤگل تالادی.

«شوب، «گمن تلؤ قانی جمکندی» قولداری وس قازاقا جلرص ماندك اعی بولتلمگن. «بیر جرکه جیبلمب جاتسب وتؤما قیندلمایدی. ملری دلاندك «باری مکلب بولادی.

کدکس ژکمیتی ورتلمالی مایدك ساؤاتسزدمین جوبؤجولاندا ایا بای کیرمسؤلی. ماتمیتنتر ملدرده بؤل «کیمکدك جمسی کورتمبده تالای. دوشملی قازاق ملندده ساؤاتسزدمتك «الی مؤرتی» دا شاملمان جوق. وهان کؤرلی سمیتر بار:

1) قازاق دالاسندا سه لمب ژیلد رتلمك جوقتمی.

2) ملدمگی رمتی ؤشملاردك تلرمه جؤمسندا شالامی.

3) مرکلمگی ژکمیت سمکه قاتلرده وتمرمان کدلمدارداقتق اعرتؤ تابمسی بولماماندق.

بولسقتی، ازلتدق کدکمتر اعارتؤشملارما کؤمك کورسمتؤ ورتلمك، ولاردك تابان - انی، ماکاای تمرین جاپ قویب زرلانب «جؤر».

قازاق «کیمکشلارمرندك بالاری «جوندی ولی الماي «جؤر» وسی کؤنی ایکمتلك جوجارعی» بؤرتا دارجملی مکلمیتر بنده وقتؤشملاردك بشنده ناعمز کدمی بؤتمراق بالاری بار. قازاقتك کوبؤ لمگی کدمی - بتمراق «کتی قاؤسز بولسا، وقتؤ - شملاردك کوبی سولاردان بولتؤ کمرك. «بولتمتن بؤعان شارا تولدای بولمایدی. قازاقتك تسلی تورمسندا اعارتؤکسمن ورکاندمتب بولمایدی. انق ون «ویدك بامی «بیر مرکز قومماماهان بتمراکتی. کؤبؤ لمگی کدمی. اش - جالاکش. ازماتای ازمی بولمه‌تؤدی کونمر - مدی.

وسندای مدمیتر متن کیمرلی - جارمدی اشملمان «مکتمیلرگه کوبی کدلب وتی الماری.

جارشماسا، بای، کدمی نؤگل جادیرلی، جیلب جایلاؤما شمادی تورا ماکندا مالسادا نؤگل تالادی.

«شوب، «گمن تلؤ قانی جمکندی» قولداری وس قازاقا جلرص ماندك اعی بولتلمگن. «بیر جرکه جیبلمب جاتسب وتؤما قیندلمایدی. ملری دلاندك «باری مکلب بولادی.

ورتالق - گوبیرتلمکلگی وقتؤ - شملار «لمگه دم - السما تابلتدا» ملی اعارتؤ جؤمسنا کیرمسمه دمسه وته قولایلی شاق رسی. ملی مشتمه «کی بولسما «بیر - کی ایلق کؤژرس اشؤمسر کمرك تاجیر بیه دیلمرتدك ایتؤما تارالماندا» «کی ایدا تات بلمگندمرگه جاتسی تات تاتستمر، ازدلیب سایمس جایاتلر مدن تکستمرب بولادی. بؤل کؤژرسکه ملی بشدمگی شلا مؤعالا مدمر مدن، تات بلمیتؤن ؤلکلمر السمن تاتسلدمتؤ تدمردی، شلا مؤعالمدمر وتمتیشلا مؤعالا - مدمردی دم السما تابلتان وتؤشملار مدن ملی مکتیمدگی جمتك مؤعالمدمر وتمتسن.

و ملای بولماندا کوب ادامدك ماؤالسمزدمین دا جوبملادی. کوب مؤعالمدمر وقتؤدك جاتکی ادسی مدن دا تاتسادی. ملی ماتسوت بیردمن منمدی 28 - 21 بتی. جلمارداوسی گؤبیرتمدمده جایلاؤ بامندامی قالمك ملدم وسلمتای کؤژرمسی اشلمب، پایداسمدك مول مکتمدگی کوریلگمن وتدا «ار تارمدمك تابش کؤری مدی. کازیر وته کورته کلی بولؤی مؤمکن وتدای کؤژرسده جالاك وقتؤ مدمی، جتملك جیبلمی جاماب، ساکارلا جاتقان ملدمك مرکلك - ایلدیرته زامان «جایتان قالمك ملی، کوب قالمن مدکلدی ماده‌لمردمن کوب «بلم بیرؤگه بولادی. تکلگن «ؤیدك «بیرن دابراعات قاله جاماب، باسما سوزدمر مدن پایدالاندیرؤما بولادی».

جالمز صیبرتمك بؤزاؤمن بدرب وقیلؤن قازاق «کدکشلری مؤقالری کؤن بولماقولدان کدلگن کومدگن ایاه‌یدی. ؤلاردا «بدرلی - جاردمدی اشلمب جؤرگن کؤژرستر مدن اعارتؤ «سی ماندمایدی. 10 جلمدی تویدا بایکه الامز دمدمله، قازاق ملدن اعارتؤما «بیر قولایلی شاق جازدمك «جایلاری، وقتؤشی،

قالای کورمر مکمن

(اق - مشتت)

اق - مشتت ؤیزدمك وقتؤ «بولسی الدمیزداعی» جیلتاردا وقتؤشملاردمك کوبیتؤن، بیلمه لمرتمك تولامتانؤن وته کمرکتی تاؤسه 1 بتی مایدان باستاب 60 ادامدی کؤرس اشبافتی.

«ؤنان باسما گؤبیرنده اشملاتون کؤرسکه 15 ادام جیبرمکشی. سوندا الداعی جیلما 75 وقتؤ - شی دابین «بولماق.

کازیردمونؤ «بولسمتك وزنده 30 قازاق وقتؤشملاری بار.

نامی 45 ادامدی جایابی ادامدن الب دابارلاماقشی.

بؤل کؤژرستك قارجمت جاعما جوجارعی ؤکمت مکمملرنه سلمب وتیر، کؤژرسکه وقتؤشب لاردی. تاؤسب وتیر.

«تدکی ؤؤایم تؤؤدیرانؤن «بیر تارسه: کؤژرسکه المانؤن الکی جابایی 45 ادام وبلاماندای یابداما جارلب شما الما؟

بؤل تؤؤرالی وبیمر «مناداي» «بیزدك اق - مشتت قزمتمه تمده جؤرگمن 10 «مکی مؤعالم بار، نامی دا بؤرین کؤرس کورگمن شامالی بولمادا ماعلؤماتی بار، 10 دل ازاماتی بار، وسی 20 ادامدی کؤژرسکه شاقرمله ولار باس تارتابدی. ایلتمتك ازدمسن سلتاؤ قلما، قازاقستان قالمق اعارتؤ کمه سه‌ربه تمتك «سکه‌ره تؤؤتن بلد سرسه‌ك، «ؤزینب جاقمی وقتؤشملان 20 نی تابقان بولساق، قالغان 25 وقتؤشملی قوشمی ؤیم من» جاستار ؤیمتان، پارتیادان المب تولندرا الماساق بولمستار، ارقملی المدرسب «وز (وقتؤ «بولسی») سمیمزما سالمب کدلمشدکته قزمت انقارا الاتؤنداردان مانا کؤژرسکه الساق، ولای مدی، تمن وتیمن، دکدکندك «بارین الساق» سانی بار، سایاسی جوق بولؤما مؤمکن. کدکسه قزمتمتنده جؤرگمن مؤعالمدمردمك دوبی. اق ایدمك سلمان جورندی ادامدار. «بیزدك بؤل بیکمرسندی جوجارعی ورندادامی وکمت ادامداری من، شاقرملابن دمب تورمان مؤعالمم جولداستار قالای کورمر مکمن.

«سعیب ژلی ع. ق»

جازعی «جایلاؤ - قولایلی

ورتالق - گوبیرتلمکلگی وقتؤ - شملار «لمگه دم - السما تابلتدا» ملی اعارتؤ جؤمسنا کیرمسمه دمسه وته قولایلی شاق رسی. ملی مشتمه «کی بولسما «بیر - کی ایلق کؤژرس اشؤمسر کمرك تاجیر بیه دیلمرتدك ایتؤما تارالماندا» «کی ایدا تات بلمگندمرگه جاتسی تات تاتستمر، ازدلیب سایمس جایاتلر مدن تکستمرب بولادی. بؤل کؤژرسکه ملی بشدمگی شلا مؤعالا مدمر مدن، تات بلمیتؤن ؤلکلمر السمن تاتسلدمتؤ تدمردی، شلا مؤعالمدمر وتمتیشلا مؤعالا - مدمردی دم السما تابلتان وتؤشملار مدن ملی مکتیمدگی جمتك مؤعالمدمر وتمتسن.

و ملای بولماندا کوب ادامدك ماؤالسمزدمین دا جوبملادی. کوب مؤعالمدمر وقتؤدك جاتکی ادسی مدن دا تاتسادی. ملی ماتسوت بیردمن منمدی 28 - 21 بتی. جلمارداوسی گؤبیرتمدمده جایلاؤ بامندامی قالمك ملدم وسلمتای کؤژرسی اشلمب، پایداسمدك مول مکتمدگی کوریلگمن وتدا «ار تارمدمك تابش کؤری مدی. کازیر وته کورته کلی بولؤی مؤمکن وتدای کؤژرسده جالاك وقتؤ مدمی، جتملك جیبلمی جاماب، ساکارلا جاتقان ملدمك مرکلك - ایلدیرته زامان «جایتان قالمك ملی، کوب قالمن مدکلدی ماده‌لمردمن کوب «بلم بیرؤگه بولادی. تکلگن «ؤیدك «بیرن دابراعات قاله جاماب، باسما سوزدمر مدن پایدالاندیرؤما بولادی».

جالمز صیبرتمك بؤزاؤمن بدرب وقیلؤن قازاق «کدکشلری مؤقالری کؤن بولماقولدان کدلگن کومدگن ایاه‌یدی. ؤلاردا «بدرلی - جاردمدی اشلمب جؤرگن کؤژرستر مدن اعارتؤ «سی ماندمایدی. 10 جلمدی تویدا بایکه الامز دمدمله، قازاق ملدن اعارتؤما «بیر قولایلی شاق جازدمك «جایلاری، وقتؤشی،

قالای کورمر مکمن

(اق - مشتت)

اق - مشتت ؤیزدمك وقتؤ «بولسی الدمیزداعی» جیلتاردا وقتؤشملاردمك کوبیتؤن، بیلمه لمرتمك تولامتانؤن وته کمرکتی تاؤسه 1 بتی مایدان باستاب 60 ادامدی کؤرس اشبافتی.

«ؤنان باسما گؤبیرنده اشملاتون کؤرسکه 15 ادام جیبرمکشی. سوندا الداعی جیلما 75 وقتؤ - شی دابین «بولماق.

کازیردمونؤ «بولسمتك وزنده 30 قازاق وقتؤشملاری بار.

نامی 45 ادامدی جایابی ادامدن الب دابارلاماقشی.

بؤل کؤژرستك قارجمت جاعما جوجارعی ؤکمت مکمملرنه سلمب وتیر، کؤژرسکه وقتؤشب لاردی. تاؤسب وتیر.

«تدکی ؤؤایم تؤؤدیرانؤن «بیر تارسه: کؤژرسکه المانؤن الکی جابایی 45 ادام وبلاماندای یابداما جارلب شما الما؟

بؤل تؤؤرالی وبیمر «مناداي» «بیزدك اق - مشتت قزمتمه تمده جؤرگمن 10 «مکی مؤعالم بار، نامی دا بؤرین کؤرس

(اق - مشتت)

اق - مشتت ؤیزدمك وقتؤ «بولسی الدمیزداعی» جیلتاردا وقتؤشملاردمك کوبیتؤن، بیلمه لمرتمك تولامتانؤن وته کمرکتی تاؤسه 1 بتی مایدان باستاب 60 ادامدی کؤرس اشبافتی.

«ؤنان باسما گؤبیرنده اشملاتون کؤرسکه 15 ادام جیبرمکشی. سوندا الداعی جیلما 75 وقتؤ - شی دابین «بولماق.

کازیردمونؤ «بولسمتك وزنده 30 قازاق وقتؤشملاری بار.

نامی 45 ادامدی جایابی ادامدن الب دابارلاماقشی.

بؤل کؤژرستك قارجمت جاعما جوجارعی ؤکمت مکمملرنه سلمب وتیر، کؤژرسکه وقتؤشب لاردی. تاؤسب وتیر.

«تدکی ؤؤایم تؤؤدیرانؤن «بیر تارسه: کؤژرسکه المانؤن الکی جابایی 45 ادام وبلاماندای یابداما جارلب شما الما؟

بؤل تؤؤرالی وبیمر «مناداي» «بیزدك اق - مشتت قزمتمه تمده جؤرگمن 10 «مکی مؤعالم بار، نامی دا بؤرین کؤرس

(1) مؤعالم تانی کیین بلملادی.

(2) تولمق جازیلمادی.

كتاب سىنى

سىن مەنىكى مەمىس، كەڭەستىكى.

– بىلىمىنىڭىزىمىزدىك «قازاق» لىنىڭ بىرىدىك ئۇرىمىز قادامى بۇ كۈل جاھىلارىدىك كاپىتال قالدىنا قارىسى تارىنىنا ئاتىسۇ باسىنىنا بولسىن- دەيدى ادىبىن.

«كۆچكۈن قازاق» تىك № 304 - لىنە مەرحاۋ بىتىك ئۇرالمىدىك بىرىنە مەن جىن تاقالمىن.

№ 304 تىنىسى جانىب جولالىس مىنىك تاقان سىنىدارىنىك بازىن ئۇزگىسى كەلىپتى.

مىن ئۇزىلىپ، مەنىنىك مىنىمىزى مەولى ۋەتىنۇت لاردىك باسىنا ئەيدى. بولار ارالىق «كۆچكۈن ملىك» با- تەيدى. – مىر قۇمالاق مىر قارىن دەيدى شىرىندى.

– مۇگىرىت كورىمىنۇدىك ئورى» بالاردى قۇر ئەزىقامىزۇ مىس» بىلىم ئەرىۋ، وقىنۇ مىس بەلا، دەيدى مىرجانىب.

بۇل ئىموز ۋالان ئۇرىۋۇ» بولاىق بىلار پارتىيانىنىك ئىموزى. انالۇ كۇنى بىلاردى چاتىماۋان مىر بەرو- يەسىزدە وسى ئىموزدى ايانىب مەدى.

مىرجانىپتى بۇلارغا تومىۋىنا ئىبىل- بەمىن، تىك كەڭىس مەكتەپىنىك ئەگە- زىگى مانسانى كەسۇلىمىنىك ئىلىرىنە بەرىۋ مەكەدىن تالى ئۇسىنىپىتىنە گەنىگە جورىيىم.

مەن انالۇ كۇنى ايتالمىن، مەنىنىك مانسانى تەك مىنىب ئىبىلەرىۋ مىس، رگىت - تامىرقات دا ايتىپ تارىپىلەۋ، دەپ.

كتاب جازىۋشىرىنا سىنىپ، جازعان ئۇلدا شا شۇ بارىلا تاسى باسا ايتىم:

«تىك ۋەتىن مىس» بۇ كىل كە- كەس مەكتەپنىك مانسانى ، سوامىن كىلىمىنە بەرىۋ مىس، تىك ھونەمۇۋ مىس، - كاسىۋىنىنىك تارىپىنە بەرىۋ كاسىۋىزىم جولىنا باسىنىلىن ئىلىم بەرىۋ.

بۇل تاۋىرالى انۇۋانىشىرىكى جولالىس بىلاي دەيدى: - «مىزدىك كوسۇنىمىنىك، انۇۋىنىنىك مەنىمىزدى ئەرىمىلىرگە تىك ەلىم ئۇلە پايدا بەرىمىدى. «مىز انالىمىنىك مەزىمىن، جىگەرىن تارىپىلەۋىمىز كەرەك، كاسىۋىزىگە باسىنىۋىمىز كەرەك، ماركسىزمدى مانسى بىلىۋىن كەسىلىر تولىمىب ئىتىر، تىك «بىلىۋ ان- ئۇن كەسىلەردىك» قارىسالارى بار. وتىۋىنا سىگىرگەن «كىمىگەمىزدى تىك كاسىۋىنىنىك تارىپىنىنا انۇاي الادى. كاسىۋىزىگە جەتۋ مانسانىن تارىپىنە انۇۋ شارىۋىا جۇرىسىنا تارىپىنىنۇۋ ماملەكەت ئىسىن باسقارۋىنا داياراۋ- مۇرىك ئىلىرى باسىن بالىنىنا «ەنگىزە تاتانىنا مانىلىق قىزىمەتكەر تارىپىنۇۋ بولادى.

بۇل باعىتىنا تىك زور جۇرىۋ ئۇرىمىستىكى. جۇمىسكەر مەن قارا شارۋا ئۇزىنىك تە ورىسىنا جۇرگەن- ئىن بىلەدى. وزدەرىن سورىپ وتىرمان بىلاردىك دا تە ورىسىنا جۇرگەندىن مىلادى. «مىزدىك تارىپىنە مىزدىك ەڭگىرى اعارىنۇ ئۇرىستارىن ئۇرىسىنا جاقىلانۇ. «مىزدى ئۇرىمىس وانىادى. دۇدە ئۇرىمىس دا مەدىر، ئۇرىسىنا سىزىگەن جۇرىنشىلىق وتىنادى.

مىنە الىمىنە كاسىۋىس ئارىپىنا مىنە ئەگەرى.

بۇل تە كىردى. وتىنا شىلار ئۇرىستىپ وسىمان ماملەكەتىنى كەرەك كەگىس. بەدەگۇ مىركەس تەك «ىلىم» بەرىۋىن ەلىم مىس، جالىپ پارتىيا سىلىپ تىنىك «مىر بۇشىپاعى- ونى بىلىپىن قىزىمەتكەر وقىنۇشى- دا سالىنىنىق قىزىمەتكەر دىك كۇمەكشى مەكتەپتەرىنە «ىلىمدا بۇزۇلىپىن جوالماس بىلاي دەيدى:

– كەر كەلگەن وقىنۇشى ئىسىنىشى، با پارتىيا كوزى مەن «مورىنىنىك بىرىنە ئىرا بۇزۇلىپ امرىنۇ، قارا بۇزۇلىپ تارىپىلەۋ دەيدى «اعارىنۇ» تارىپىلەۋ» دەگەن بەدەگۇ كىمىك «ىلىن مورىنى بۇزۇ دا؟ ئاسىپ جۇرگەن- ىن؟

– جوق. تەكەنە تارىپىنىك ادىمىنىنە ئورى ادام بالاسىن تاپتا تارىپىلاۋ ئەر «مىر قوعام قۇرىلىسى قوعام تارىنىمى»نىنىك ماعىنادا الۇمىت بەدەگۇگىمىسى تارماعىنادايى بەدە- گۇگىمىسى ادام بالاسىن ارتالۋى وقىنۇ جۇرىتارى ارقىلى تارىپىنىنىپ شىعارۋ بۇل «كى بەدەگۇگىمىسى» «مىرىنە. «مىرى ىنى بايلاۋلى مەكەۋى مەكىزدىك «كى ەكتارى» ، كەۋىنىنىك ماتىلى دا ادام بالاسىن تاپتا تارىپىنىپ شىعارۋ.

وسى جاعىنان تارماعىنا ماناسى قىزىمەتكەرمەن وقىنۇشىلاردىك اراسىنا تۇۋىمالىق بار، «كۇنىمىنىك بىلىپتۇلىس» «مىر تارىنىنىك بۇرىشىلىس» «كۇنىمىنىك تاماعىسى» مۇگى دا «مىر.

«مىزىنىك نازاق وقىنۇشىسىنىنىك دا تىلەگى وسى. ھونەمىنان «وزىنىنىك بەرىنىن تارىپىنىنىك تورىكىنىن بىلىگەنى ولى.

«مىراق» بۇلار الى ارىنا قەراعى كۇش بىلىشى، داڭگىل جول كەرەك. بۇعان مۇرلىۋ مالىۋعا تالاپ ىنكەنامىنىك «مىرى مىرجانىپ» «مىراق بۇل «وزىنىنىك كامۇىنىنىك تارىپىنە- مىنىك نەگىزىنەن ازىپ كەتكەنىن مەن دەيدى.

«ەدى «مىرجانىپتىنىك كەمە تارتقان دالىلدەرىنە كەلەيىك:

90- مۇگىرىتتى كورىمىنۇدىك مانسانىن بىلىنا ايتىپ «ونى مىرجانىپ مانسانى ولىۋلىنا مۇگىرىتتى بالالار ورىسىنا «ەزىرتەيدى بالانىك «ۇى بالا بولاىن مەن سىنى بالا مەمىس. مۇگىرىت بالانىك ومىرىنە جالىپ مۇگىرىت بولسا، قىزىقتىراتىن بولسا، باسىنىنا الا الادى، ولاي بولماسا، وتىنۇشى جۇمىرلاپ شىقاتىن مەن مە بولا بەدى.

- بۇ كۇن مىلاپقا كۇش مىزدىك ىمىرۋى كەلەدى دالىدەگەن مەنىقى دە مىر ىلىپ قورعاعان بولادى.

- ئىسىردا بالالار ، امىرىنە ايەل بالانىك كۇنىلىن جاقىگەنىنىك ،

كۇزەتىنىك مىناجىرىنىنىن «مىر مەسىلە، بىلىمىز قارا امىسىنىك زاڭگى ئاجىرىپىپ مەكەنىنە 35 امىز بولىن. بىمىل مولى مانى 70 كە جەتكەن. ئەزىرىل 70 ، جەتكەندە ايىپتۇىنىك قارىنى چىر ماعاناي، قازاقتان، بۇل بالانىك اوعىم كىسىسى مەكتەپتەگى اردەنلى سۇيەپتوندەگەن كورىسەدى ارىق امىزدىك بەرىۋى كەلەدى تاعان كوپى قاعان مەكى ئەزىزدىك كوكىلى جەتىپىلىپ ، ىسىپىدى، جەتىسىرىپدى، بۇل مەسىلىنى تەكىسەلەن بالالاردا كورگەلىنىپدى.

كەڭىس جەكىنىپىنىك ماقسانى بالانى كوكالىن «ومىرىپ» ولكەنىرىپ الۇ، جىلىلىق نىق جۇمىرىق دەپ بالالاردى باسا بەرىپدى.

- ازىرلى تاكىنى دەپ مارىلاعان بە مەكەن؟ ازىرلى تاكىنى بولىپىنا ادىمىا ئوالىم ودانىدا باكىنى مەمىس، «مىراق» «مىر جاقىنا كورگەنىنىك ازىرىۋى، ئولىمىدى ازىرىمىزىنا الماۋىمىزىنا بولاما؟ دەيدى.

«مىر نۇرالدىنىك بىشىنە كەلە تەكە جەرىدەن بالالاردىك ازىرىپ، ماناتان تاماعىن جازا بەرىپ، ازىرىۋ تاكىنى دەپ جازىلىپان بولماعى، بەلىپ بولادى؟ قازاقتىنىك قاملىق، بالاپ، وبالاپ ىلىم ازىرىدى دەمە، «ۇى ساماناق قارىسىمىن» دەيدى. «مىرىنىك ادالىن قاتىن ھۇرلى بولىپىنىنا كۇيىنىم.

كومەكتەرىم جەتىلىپ. تۇرىمىنا قازىلدەرىن قاماماي بەرمەدى، ئوتىنىۋ ئا امىن كورىدۇ ادامىنىنىك تۇرىمىن وكىلدەۋ.

بۇل جەردە كوزۇىسكايا شىنىمىنىك «مىر ھورىزى ۋەرىما ئوسىپ كەتتى.

- «كۇرىنىنىك بولاقىنى بىر ھوتىرىن كورىسىلىۋ كەرەك بولىپىنى ايىپىرىپ وقىنۇ كەرەك مەمىس ئالىنىنىك شارىۋىمىن وكەدۇگە كوپىنىك بولانىن تۇ ايرىپ ۋىرىنۇ كەرەك. ولاردىك ئۇرىكىندە پايدالى بولاسۇىمىن «ادام مەن جارىسىرانىپ كورىسىنۇ كەرەك» دەيدى.

" «كۇچكۈن جاقىنا» ونىك بىشىنە قازاق «كۇچكۈن ىنىك» بىلاشىنى ئىرىمىن ازىرىۋ بولسا، ارىماعان سورىسۇ بار داعى!

كورىمىنۇ ئەدىم قاشىپ قۇرىلىۋ ا ئىرىپىدى. ئۇرىمىنىزىم كۇىمىنا ئىرىپىپ ادىگەن بالاما ارالاي قالىپۇ كەرەك «كەنىگەن ئۇىمىنۇى ولۇ.

«ك ايىمىنا ھورىماقىپ» ، وقىنۇ شىلار سۇگىرىت سالىۋعا ئورى ولاى، شىعار دەپ، مەن - ئۇگىرىت ئىمىن ئىلاي ايتىلى كەتىپىن دەپ ئەيتالاۋى.

«مىر 10 شاقتى سۇگىرىت مەن وقىنۇ ئۇشىلاردى، سۇگىرىت سالىپ ۋىرىپ جەۋىنۇ مۇمكىن مەمىس قوي! ول سۇگىرىتتەرى ولار ۋىرىپ ئاق السىن ، بالالارعا سونى وقىدى ، سونان سونۇ نە سالىپىرايى؟

ا- مىنا ا ئىتىزىم - مەمىس مەن مەنىكى مەمىس، كەڭىستىكى.

«امىل»

ەل تۇرمىسىن تىلشىلەر قالامىنىك سۇۋۇرەتتەۋى.

سالىقتان مال جاسىرادى

(كوكشەتاۋ ۋەزىرى)

كوكشەتاۋ بولىسىنىك اعامى مارتىنىك 16-نىنداعى ۋەزىر انكومىنىك 2 نشى «تومرلى بۇيىرىق - ئانى بويىنشا، 24 نشى جاماعى «مىرىنكەي شارىۋىنا سالىقتان مال جاسىرماۋدىڭ زىرىنتەۋگە ەل ارالاۋعا شىقتى. بارماق بەتىنە بايلارىنىك جاسىرعان مالىن شىعارىپ وتىرعان، ۋەزىن مىسىن 905 ءىرى قارا بولادى.

مولى مالدى بولىسقىق انكومىنىك قۇرامىنا سالىپ ناۋىلارىنىۋىزدىك انكومگە جىبەردى. ۋەزىن بەكىتىپ قوسىپتا سالىق مالىنا قاۋىلى قىلادى.

بۇرىن بولىستاردا كەرىستىن شىعىس كەتىپ وامر، ولاردا تىمىلان مال بار، مىراق بولىستاردىك

كىم تىڭدار ەكەن.

(قىزىلجار ۋەزىرى)

توكىمىسى بولىسىنىك 6 نشى ازىلىنداعى راماران تىرناۋىق ۋەلىنىك 22 نشى جىلى مالىقتان جاسىرعان مالى تۇۋرالى ونكەن كۇز مىرىنشى اۋدان قالىق بىيىنەن 1212 نشى تومىرلى ورىنداۋ قاماز جىبەرىلگەن، ول قاماز بويىنشا ورىنشا 12 مارا قازىدا پايدالىنىپا الىنۇىن بولماق. ورىنداۋ قاماز بول انكومىنىك تۇ- رالا وتىرىسىنىك قاۋلىسىمەن قوعام كۇىىنىنىك پايدالىنىپا تۇۋىن بولماق.

تىرناۋىق ۋالى مالدارى المىناتان كەيىن اقىولانىك كۇىىرىلىك ، ۋەزىر- ۋەزىرى بىتىا مالىپ تەكىرگىسى كەلەدى.

مەيىلى: مىر بىلى جۇز مالما مالىق نوالىمە ارىنداما 50 مالى جاسىرىن بولادى. سولاردى زىرىتىپ وتىرما بولامىق، كەرىستەن شىعىس بالىم بولاماس مەدى.

بەيىلىجىلى كوكشەتاۋ بولىسىنىق كەرىستەن شىعىس، 4444 سوم ارىنىپ مەدى. سول ارىنىپىن كونىرىۋ ۋشىن ىلەكەگى مال جاسىرعاندارعا قايتا مالىق سالۋعا ۋەعارىدى. بۇل جول يامىا بولىستاردىڭ مەمىندەيىولىن كىرىلىك ولاي بولماق جۇرت مال جاسىرماس مەدى.

قۇرمانقۇل ۋالى سەيت قالىي

كىم تىڭدار ەكەن.

(قىزىلجار ۋەزىرى)

دىك مونتىنان بۇرىك الا الماي كەلىپ وتىر.

مەدى ورىنالىنا بارىپ، بۇل بەر- لىكتى بۇزدىرماق ەكەن.

وكىمەتتىك مالىمىنان بىلىپ تارىپ مال جاسىرماقتى انىقتالماق، وتىرىپ ۋىسىن ۋشىن جارىدىم كەلىپىنىنە ۋى- كەنگە جاتى شىرىمىراب جىر كوكىگە تۇرماي جۇر. قايما باۋىرىنا ۋاقىت شا- قىن كورە. تۇرا ايتقانىن دىم تىڭدار ەكەن.

قوشىشۇل ۋالى ەلەۋ بايى

ورىسكىيدەن بولىنەمىز.

(ورىسكىي ۋەزىرى)

قوماق بولىسى ۋ. مىن ۋەزىرىنە بولىسى قوستاناي ۋەزىرىنە قارايتىن، كەڭىس وكىمەتى كەرىندە قوستاناي بولىسىنا كۇىىرىلە بولىپ، ادالاۋ رايونى انالىپ قوستانايما قارادى وتىن كايىن تاماۋ جوبىلماق سولىق دەمەي ۋەزىرى بولىپ تەردى.

99 نشى دەمەي سەنتابىر ايىندا قازاق ورىنالىق انكومىنىك ۋەزىرىمى- مەن دەمەستەن "بولىنىپ ورىسكىي ۋەزىرىنە قوسىلادى، مىراق ۋەزىرىنە قازاق كۇ.

تۇرىق بولىسى 3 "جۇز" ۋەزى- نا مەكتەپ چالى بار، ماجارىسكى ، ايونىنىك قازاماتارى ورىسكىيدەن "بولاندى.

ورىسكىيگە قارالان تۇرىق بولى- سىنىنىك جەرىمىمىسى مەنىنىك:

كۇن شىعىس جاق، دەمەس ۋەزىرىنىك جەتى كول ىلى مەن شە- كەنىس، "مىر جاقى ادالىق بولىسى مەن ا الاس. شىعىس، باتىس جاق ايىنكىس بولىسى مەن شەكەنىس، ولۇ تۇستىك جاق ورىسكىيمەن "بولىنىپ" اق- تۇىىنىپ قوماق ۋەزىرىنە قارالى كەلەدى.

ورىسكىيدەن بولىنەمىز.

(ورىسكىي ۋەزىرى)

تۇرىقتا قارالعان قازاق «ەدىرى مەن شە كەنىس.

بۇل جالىمىز بولىسى قازاقتار ور- ىسكىي ۋەزىرىنە قارالۋ وتە قولايسىز- جەر كەلىپكى شارىنارما قارا ەلدا ورىسكىيدە بولماقتى شارىنا جەرىن بۇل "بولىستى قارالى مول ۋەزىرگە قوسۇى كەرەك قوسىلىپتا ئاي ۋەزىرگە قوسىلۇ قولايلى جاقىن كورىدەسىنە: دەمەس ۋەزىرىنىك ورىنالىمى بولىسىنى ورىنالىقتان 200 شاقىرىم اق-توبە ۋەزىرىنە مول شامال كۇىىرىلىك ورىنا قوسىلاتى 850 شاقىرىم، اق ساتوبە وزىن 150 شاقىرىم جاقىن، انالىق جولىمىن دەمەس ۋەزى- نىنىك وايكىس جەتىگۇى، انالىق ەلىمىنى قارا ەلدەرى مەن ايىرىپتاس. اق - توبە مەن قوسىلايىنىك بەرىۋىنە قوسىلماي شارىمى جوق. تىپىسىنا قوسىلىپتا قوسىلماتى تەرىس مەمىس.

بۇل ئۇۋرالى ىلىنىك بىزدەنىپ كەلىپ كەگە شامامىنا جوق. كوپى قاتان، سىزدا مونى قارالىمىن ورىنالىپ مەكەرگەنى جاتىس بولار مەدى.

شايماعامبەت ۋالى

ەل تۇرمىسىن تىلشىلەر قالامىنىك سۇۋۇرەتتەۋى.

وقىنۇ قۇرالدارىنا موقتاج.

(ا. ا. لا گۇبەرنەسى)

وقىنۇ قۇرالدارى مەكتەپ سايماق- تارى جوق، ارىن ئۇزاق وقىنۇ قۇ- رالدارى بولماق ئىرىدى دە مەكى كەتىپتار. جاقىن ئىمىلا مەن ياسىلماق كەتىپتار جوق. قالماقتا ۋەنگى بەرىلىك جاقىن ۋ قاتان كەتىپ، جورالدار كەلەيىدى.

جىرعارىنى وقىنۇ بولىمدەرى ئەز- دىك تەرىپىنىنۇۋ بولىسىن مەمىنا ايتىپ جاقىن ئىمىلا مەن ياسىلماق جا كا كەتىپتار جەبەرىمە ەكەن. ع. ن.

بەزدىرىپ الماعاي ددى.

(مەركەنە).

تاعى مىر مەكەرەتتەن نارىمە. بول دۇكەنە «ىراق قازاق ەزىمەكەرى بار. باسقامى كەلەمەدى. ول قازاق قىزىمەتكەرىن كاسىمگە وتىرىپىرىپ تورىپتى ناۋار ساتىۋشىلاردىك دالا قازاعى مەن دۇرىسىنا سوىلەمەيدىنى بار. سول اعلىق ناۋارلارىن ايىپ بەرە قويىپتى. ول ئۇرىكىنىك با ساداعى ارالىنار مۇنى مەكەرگەنى جەون- ئىمىسىنە ئۇشىنى بەزدىرىپ ايۋى مۇمكىن.

تەگى.

جەتىمدى جىلاتىپ وتىر.

(ايىنوبە ۋەزىرى).

وايىوم پومىشىنا ملاىمز ئەجىپ ايىپ ، قاتىندى قايدا بارماق وندا بار دەپ تويا بەرەدى.

سوۋدا ، قاتىن زار جىلاپ راقىمىنا- نىك ناماشىسى تورىداعى بەركەن باي دەگەنىنىك ويىنىكا ىپ وتىر.

مەگەردە بەرەۋ ارىز بەرىپ تەر- گەۋگە شىقساڭ مەنى وسىنداي جەتىپ- لەتىنىن كورىپ، قاتىن نوگەل بەرىلىپ، جاقسىن جوقتاي الىپدى. مەنىكى انا مەنگەن ارالىتارىمىز "سۇرىپ جەتىمدى جىلاتىپ وتىر.

كورگەن.

لەگە شىعارادى ؟

(سەمەي گۇبەرنەسى)

ايىبى - وقىنۇشىنىك ارىمى بولسا كەرەك العاشقى كىرگەندە نەگە بايقا- مادى ەكەن؟ وقىنۇى كوپ بولسا، سارجان مەنەنەگە كىرەمە؟ مەكتەپتەن سوناداي پايدەسىداعى ناعىز قارا تاڭ- دار شىعىپ لايىق؟ جۇمىسكەرلەدى باۋىرىمىزدا تارتىپ ولاردىڭ كوزىن اشىپ وكىمەتتىك ەبەرىنشى مالىنىنى مەمىس دە؟ وقىنۇ بولىمدەرى وسى جۇمىستى تەكسەرىپ ەكەن.

سەمەنگەن ا.

دەگەندەرىن ىستەپ وتىر.

(تەرەكلىدەن)

ۋەزىق بولىسى، 3 نشى ازىلىنا دۇىسەكەي از بالاسى، بايتىمىر دۇزان بالاسى ەكەۋى بالىمىرى جىلى اۋدا بولاىق.

دۇىسەكەي جاعىز بالامىنان قالعان ەكى جىگىم قىزدىڭ ۋلكىنى وايىلار بايتىمىردىڭ بىلىم دەگەن بالامىنا 16 قارا ساتادى.

بەل كۇز ئىرىمىرىنە اۋدا ەكى- ىنىپ دۇىسەكەي 5-6 قارا امىن الىپ داماتىن كەيىن الىق بولادى.

مارت ايىنىك بىشىنە شاتىمان بايتىمىر ۋلى قاماما ساماناي دوسىپان ۋلىن مرتىپ دۇىسەكەيىنە بارىپ، «مىرىنىك اۋدا بولاتىمىزدى تاشى ئىرىپ قالىپ كەتىپ جاز ىپ تويىپتى» دەپ وتىرىپ ايىپ قىزدى الماشى بولىپ تەردى.

مارتىنىك 20 سى كۇنى «قىزدى ۋىز تەگى مەن ەركىنى بولىپ ۋلىنى قىلىپ ، الىپ كەتىپ ۋىرىنىك راگىسى بولىمىنە تەركەلىپ ايىپ قايتادى.

قىزدى اكەسى توركىنا بولار.

ەل تۇرمىسىن تىلشىلەر قالامىنىك سۇۋۇرەتتەۋى.

سالىقتان مال جاسىرادى

(كوكشەتاۋ ۋەزىرى)

وزدەرى بىتىا مالىپ تەكىرگىسى كەلەدى.

مەيىلى: مىر بىلى جۇز مالما مالىق نوالىمە ارىنداما 50 مالى جاسىرىن بولادى. سولاردى زىرىتىپ وتىرما بولامىق، كەرىستەن شىعىس بالىم بولاماس مەدى.

بەيىلىجىلى كوكشەتاۋ بولىسىنىق كەرىستەن شىعىس، 4444 سوم ارىنىپ مەدى. سول ارىنىپىن كونىرىۋ ۋشىن ىلەكەگى مال جاسىرعاندارعا قايتا مالىق سالۋعا ۋەعارىدى. بۇل جول يامىا بولىستاردىڭ مەمىندەيىولىن كىرىلىك ولاي بولماق جۇرت مال جاسىرماس مەدى.

قۇرمانقۇل ۋالى سەيت قالىي

وقىنۇ قۇرالدارىنا موقتاج.

(ا. ا. لا گۇبەرنەسى)

وقىنۇ قۇرالدارى مەكتەپ سايماق- تارى جوق، ارىن ئۇزاق وقىنۇ قۇ- رالدارى بولماق ئىرىدى دە مەكى كەتىپتار. جاقىن ئىمىلا مەن ياسىلماق كەتىپتار جوق. قالماقتا ۋەنگى بەرىلىك جاقىن ۋ قاتان كەتىپ، جورالدار كەلەيىدى.

جىرعارىنى وقىنۇ بولىمدەرى ئەز- دىك تەرىپىنىنۇۋ بولىسىن مەمىنا ايتىپ جاقىن ئىمىلا مەن ياسىلماق جا كا كەتىپتار جەبەرىمە ەكەن. ع. ن.

بەزدىرىپ الماعاي ددى.

(مەركەنە).

تاعى مىر مەكەرەتتەن نارىمە. بول دۇكەنە «ىراق قازاق ەزىمەكەرى بار. باسقامى كەلەمەدى. ول قازاق قىزىمەتكەرىن كاسىمگە وتىرىپىرىپ تورىپتى ناۋار ساتىۋشىلاردىڭ دالا قازاعى مەن دۇرىسىنا سوىلەمەيدىنى بار. سول اعلىق ناۋارلارىن ايىپ بەرە قويىپتى. ول ئۇرىكىنىك با ساداعى ارالىنار مۇنى مەكەرگەنى جەون- ئىمىسىنە ئۇشىنى بەزدىرىپ ايۋى مۇمكىن.

تەگى.

جەتىمدى جىلاتىپ وتىر.

(ايىنوبە ۋەزىرى).

وايىوم پومىشىنا ملاىمز ئەجىپ ايىپ ، قاتىندى قايدا بارماق وندا بار دەپ تويا بەرەدى.

سوۋدا ، قاتىن زار جىلاپ راقىمىنا- نىك ناماشىسى تورىداعى بەركەن باي دەگەنىنىك ويىنىكا ىپ وتىر.

مەگەردە بەرەۋ ارىز بەرىپ تەر- گەۋگە شىقساڭ مەنى وسىنداي جەتىپ- لەتىنىن كورىپ، قاتىن نوگەل بەرىلىپ، جاقسىن جوقتاي الىپدى. مەنىكى انا مەنگەن ارالىتارىمىز "سۇرىپ جەتىمدى جىلاتىپ وتىر.

كورگەن.

لەگە شىعارادى ؟

(سەمەي گۇبەرنەسى)

ايىبى - وقىنۇشىنىك ارىمى بولسا كەرەك العاشقى كىرگەندە نەگە بايقا- مادى ەكەن؟ وقىنۇى كوپ بولسا، سارجان مەنەنەگە كىرەمە؟ مەكتەپتەن سوناداي پايدەسىداعى ناعىز قارا تاڭ- دار شىعىپ لايىق؟ جۇمىسكەرلەدى باۋىرىمىزدا تارتىپ ولاردىڭ كوزىن اشىپ وكىمەتتىك ەبەرىنشى مالىنىنى مەمىس دە؟ وقىنۇ بولىمدەرى وسى جۇمىستى تەكسەرىپ ەكەن.

سەمەنگەن ا.

دەگەندەرىن ىستەپ وتىر.

(تەرەكلىدەن)

ۋەزىق بولىسى، 3 نشى ازىلىنا دۇىسەكەي از بالاسى، بايتىمىر دۇزان بالاسى ەكەۋى بالىمىرى جىلى اۋدا بولاىق.

دۇىسەكەي جاعىز بالامىنان قالعان ەكى جىگىم قىزدىڭ ۋلكىنى وايىلار بايتىمىردىڭ بىلىم دەگەن بالامىنا 16 قارا ساتادى.

بەل كۇز ئىرىمىرىنە اۋدا ەكى- ىنىپ دۇىسەكەي 5-6 قارا امىن الىپ داماتىن كەيىن الىق بولادى.

مارت ايىنىك بىشىنە شاتىمان بايتىمىر ۋلى قاماما ساماناي دوسىپان ۋلىن مرتىپ دۇىسەكەيىنە بارىپ، «مىرىنىك اۋدا بولاتىمىزدى تاشى ئىرىپ قالىپ كەتىپ جاز ىپ تويىپتى» دەپ وتىرىپ ايىپ قىزدى الماشى بولىپ تەردى.

مارتىنىك 20 سى كۇنى «قىزدى ۋىز تەگى مەن ەركىنى بولىپ ۋلىنى قىلىپ ، الىپ كەتىپ ۋىرىنىك راگىسى بولىمىنە تەركەلىپ ايىپ قايتادى.

قىزدى اكەسى توركىنا بولار.

شىعارۋشى ساداقاس ۋالى سماعىل.
باسىپ شىعارۋشى قازاقستاندىق ورتالىق كاميتەتى.
Редактор С. Садвакасов.
Издатель КЦИК.

Краевая Киргизская тип. Киргоиздата Оренбург, Караван-Сарай.
Заказ № 552 Тираж 3000.